

DEDEKTİF TOM SAWYER

Mark Twain

Yazarın Notu

Bu hikâyede yer alan hadiseler, hayal ürünü değildir. Ne kadar tuhaf ya da inanılmaz görünse de hepsi bir İsveç mahkeme kaydından alınmıştır. Ben yalnızca isimleri değiştirdim, sahneyi Amerika'ya taşıdım. Birkaç küçük dokunuş ekledim, hepsi bu.

Mark Twain

Takdim

Orijinal adı “*Tom Sawyer, Detective*” olan bu eser, yayımlandığı tarihten itibaren pek çok ülkede ilgiyle okunmuş, farklı dillere çevrilmiş ve defalarca basılmıştır. Eseri, Tom Sawyer’in Maceraları ile karıştıranlar olsa da bu iki eser birbirinden farklıdır. Dedektif Tom Sawyer, bu serinin bir devam hikâyesidir.

Eserin başkahramanı olan Tom, zeki, meraklı ve macerayı seven bir çocuktur. En büyük arzusu, karşısına çıkan gizemleri çözmek ve cesaretiyle herkesi şaşırtmaktır.

Bir gün Tom, yakın arkadaşıyla birlikte kendisini, çözümlenmesi güç olayların içinde bulur. Görünüşte sıradan gibi duran ipuçları, gittikçe büyüyen bir serüvene dönüşür. Tom, soğukkanlılığı ve dikkatli bakışı sayesinde hem gerçekleri ortaya çıkarmaya hem de arkadaşlarını tehlikelerden korumaya çalışır.

Eser, dünya çocuk edebiyatında önemli bir yere sahiptir. Zamanla çeşitli dillere aktarılmıştır. Türkçeye kazandırılan ilk baskılar okurları tarafından büyük ilgi görmüştür. Elinizdeki metni yayına hazırlarken, orijinaline sadık kalmaya özen gösterdik; ancak günümüz çocuklarının rahatça okuyup anlayabilmesi için dili sadeleştirdik.

Heyecan dolu olay örgüsü, dostluk ve cesaret temalarıyla birleşince ortaya sürükleyici bir kitap çıktı. Bir solukta okuyacağınız, son sayfasına kadar merakla takip edeceğiniz bu eserle sizi baş başa bırakıyoruz...

Ahmet Sühan

Bahar Hüzünü

Jim'i zincirlerinden kurtardığımız o maceranın üstünden bir bahar geçmişti. O sıralar Jim, Tom'un amcası Silas'ın Arkansas'taki çiftliğinde esir tutuluyordu. Toprak yumuşuyor, hava ısınıyordu; yalınayak dolaşma vakitleri yaklaşmıştı. Önce misket oynanır, ardından "mumblety-peg" dediğimiz çakı oyunu, çember, uçurtma... Bahar bitecek, yaz gelecek; yüzme mevsimi açılacaktı.

Çocuk için yaz mevsimi uzak bir vaatti. Beklerken içine tarif edilmez bir sıkıntı çöker, yüreğini garip bir hüznün sarardı. Böyle zamanlarda insan, yalnız kalmak ister. Ormana yaslanan bir tepeye çıkar, Mississippi'nin sularına bakarsın. Sis, ufka doğru uzanır, kıvrıla kıvrıla kaybolur. O sessizlikte, sanki sevdiğin herkes birer birer göçüp gitmiş gibi gelir.

İşte bunun adı "bahar hummasıdır." İçini kemiren, ne istediğini bilmediğin o tuhaf özlem... Asıl istediğin, olduğun yerden uzaklaşmaktır. Aynı manzaraları görmekten usanır, uzak diyarlara, bilinmez maceralara açılmayı düşlersin. Gücün yetmezse, azıcık uzağa gitmek bile kâfi gelir.

Biz de Tom'la bu hummaya fena hâlde yakalanmıştık. Fakat Tom'un kaçıp gitmesi mümkün değildi.

- Polly Hala bırakmaz, diyordu.

Okulu astı mı sağa sola savrulmasına göz yummaz, haylazlık etmesine izin vermezdi. O yüzden canımız sıkındı, moralimiz bozuktu.

Bir akşamüstü, sokak kapısının merdivenlerinde oturmuş dertleşiyorduk. Tam o sırada Polly Hala, elinde bir mektupla kapıda belirdi:

- Tom, çabuk hazırlan. Arkansas'a gideceksin; Sally Halan seni çağırıyor.

Normalde böyle haberleri duysam sevinçten yerimden fırlardım. Hatta bana söylense, halamın boynuna sarılırdım. Tom'un da aynı şekilde sevineceğini sanmıştım. Oysa taş kesildi, olduğu yerde kaldı. Tek kelime etmedi. Böyle bir fırsat karşısında suspus olması, akla ziyan gelirdi. Sevincini göstermese, halası şüphelenir, fikrini değiştirirdi. Ama Tom'un gözleri dalgın, yüzü kaskatıydı; sanki çok daha büyük bir hesap peşindeydi.

Bir müddet sustuk. Sonra Tom, sakın, soğukkanlı bir sesle dedi ki:

- Bu sefer beni mazur görmelisin, Polly Hala. Ben gidemem.

Ben, hemen Tom'un kolunu tutup fısıldadım:

- Aklını mı kaçırdın? Böyle bir fırsat heba edilir mi?

Tom kıpırdamadı. Yavaşça eğilip bana mırıldandı, gözleri, uzaklarda bir planın kıvılcımı gibi parladı:

- Huck Finn, sence ben gezmek için böyle bir fırsatı kaçırır mıyım sanıyorsun? Ben böyle yapıyorum ki, o beni kendi eliyle göndersin. Yoksa izin istesem bin dereden su getirir: hastalık der, tehlike der, yolculuğu iptal eder. Sen karışma, ben işimi bilirim.

Tom haklıydı. Her zaman haklı çıkar; ne yaparsa yaparsın sonunda bir yolunu bulurdu. Yüzünde o bildik, inatçı ifadeyle bekliyordu. Tam o sırada Polly Hala, kendine geldi. Gözleri parladı; öfkesi birden patladı:

- Bahane mi üreteceksin sen! Hadi, çabuk odana çık, valizini hazırla! Bir kelime daha edersen sana gününü gösteririm!

Polly Hala, bizi yanından gönderdi. Biz de merdivenlerden fırlayıp Tom'un odasına koştuk. Kapıyı kapatır kapamaz, Tom'un yüzü aydınlandı; sevinçten gözleri ışıltıyordu.

- Şimdi, dedi, gitmeme izin verdiğine pişman olacak. Ama iş işten geçti. O sözleri ettikten sonra geri adım atamaz, gururuna yediremez.

Gizemli Mektup

Tom on dakikada valizini hazırlayıverdi. Zaten ufak tefek işleri Polly Hala'yla Mary toparlardı. Biz biraz beklemeye koyulduk. Tom'a göre Polly Hala'nın öfkesi yarım kabardı mı on dakikada dinerdi; ama tümünden kabardıysa en az yirmi dakika beklemek gerekirdi. Bu kez de öyle oldu.

Nihayet aşağı indik. İçimiz içimize sığmıyordu; mektupta ne yazdığını öğrenmek için sabırsızlanıyorduk. Polly Hala, dalgın bir hâlde oturuyordu, mektup dizlerinin üzerindeydi. Sessizlik epey sürdü. Sonunda konuşmaya başladı:

- Orada işler biraz karışmış. Sizi çağırılmalarının sebebi moral olsun diyeymiş. "Teselli" yazıyorlar ama doğrusu sizden ne kadar teselli çıkar, bilmem. Komşuları Brace

Dunlap, üç aydır kızları Benny'yi istiyormuş. Sonunda kesin bir ret cevabı alınca gururuna yedirememiş, aileye dert olmuş. Bunun üzerine hatır için kardeşi Jubiter'i çiftliğe almışlar. Adam işe yaramaz; ama gönlünü hoş tutmak için katlanıyorlar. Siz bu Dunlap'ları tanıyor musunuz?

Tom atıldı:

- Dunlap'lar, Silasların çiftliğine 2 kilometre kadar uzakta yaşar. Oralarda bütün çiftlikler dağıniktır zaten. Brace Dunlap diğerlerinden daha zengindir. Bir sürü hizmetçisi var. Parasıyla böbürlenir, herkese tepeden bakar. İnsanlar da ondan çekinir. Zavallı Silas, ona yaranmak için mecbur kaldı. Parası yok, ihtiyacı da yoktu ama hatır için Jubiter'i işe aldı.

Polly Hala kaşlarını çattı:

- Jubiter... Ne biçim isim bu? Nereden çıkmış?

Tom gülererek anlattı:

- Takma ad aslında, dedi Tom. Asıl adını çoktan unutmuşlardır. Şimdi 27 yaşında. Çocukken yüzmeye girdiğinde, öğretmeni, ayağındaki büyük benin çevresine dizilmiş dört küçük beni görmüş. "Tıpkı Jüpiter ve uyduları gibi," demiş. O günden sonra çocuklar ona "Jubiter" diye takıldı; öyle kaldı.

- Uzun boylu, tembel, biraz kurnaz, biraz da korkaktır. Ama güleçtir. Uzun kahverengi saçlı, beş parasız... Ağabeyi yemek verir, eski elbiselerini giydirir ama hor görür.

- Üstelik Jubiter'in bir ikizi var.

- Öteki ikiz, nasıl biri peki? diye sordu Polly Hala.

- Tıpkısının aynısı. Ama yedi yıldır gören olmadı. 19'undayken hırsızlıktan hapse girdi. Sonra kaçtı, kuzeye

bir yerlere gitti. Ara sıra soygun haberleri çıkardı ama yllardır ses yok. Öldü diyorlar... En azından söylenti bu.

- Adı neydi?

- Jake.

Bir süre kimse konuşmadı. Polly Hala dalıp gitmişti. Sonunda derin bir iç çekti.

- Sally'yi en çok üzen şey, Jubiter'in Silas'ı sınırlere boğması, dedi.

Tom'la ben şaşkınlıkla birbirimize baktık.

- Sinir mi? diye çıkıştı Tom. Silas Amca mı? Hadi canım! Onun öfkelen­diğini hiç görmedim.

Polly Hala başını salladı:

- Sally öyle demiyor. Bazen öyle hiddetleniyormuş ki, adama yumruğu indirecekmiş gibi davranıyormuş.

Tom, inkar edercesine başını iki yana salladı:

- Buna aklım ermiyor, Polly Hala! Silas Amca, yumuşak biridir. Bir kediye bile sesini yükseltmez.

Polly Hala, sen öyle san der gibi bakarak:

- Ama Sally endişeli. Kocasının eski hâ­linden eser kalmadığını söylüyor. Bu kavgalar adamı de­ğiştirmiş sanki. Komşular da konuşmaya başlamış. Herkes onun artık çekilmez biri olduğunu söylüyor. Bu yüzden eskisi kadar sevilmiyor.

Polly Hala, derin bir iç çekti:

- Haydi oğlum, halanızın çiftliğine gidin de onları biraz eğlendirin, dertlerini unutturun.

Tom kederle mırıldandı:

- Ne garip iş! Oysa Silas Amca hep iyiydi; yumuşaktı. Dalgın ve unutkanı ama sevimliydi. Ona ne oldu da böyle değışti dersin?

Uzun Yolculuğun Başlangıcı

Şansımız yaver gitti. Kuzey'den gelen, Louisiana körfezlerine giden bir çarklı vapura bilet bulduk. Böylece St. Louis'te vapur değıştirmeden, Missisipi'nin kuzeyinden güneyine inip Arkansas'taki çiftliğe ulaşabilecektik. Yaklaşık 1.500 kilometrelik yol, tek seferde, uzun ve heyecanlı bir macera gibi uzanıyordu önümüzde.

Vapur ıssızdı. Yolcu pek yoktu; yaşlı birkaç kişi köşelere çekilmiş, sessiz sedasız pinekliyordu. "Üst Nehir"den çıkmamız dört gün sürdü. Ama bize sıkıcı gelmiyordu. Bizim gibiler için yolculuğun kendisi bile başlı başına bir maceraydı, hem de nefes nefese!

Daha ilk günden, yan kamarada bir hasta olduğunu düşündük. Çünkü yemekler hep oraya taşınıyordu. Tom merakına yenilip garsona sordu:

- Oradaki hasta kim?

Garson, ilgisiz bir tavırla:

- Bilmem. Belki hastadır. Ama bana sorarsanız numara yapıyor. Çünkü hasta olsa, bir ara üstünü başını çıkarır, değil mi? Bu adam ayakkabılarını bile çıkarmıyor.

- Tom, yatağa girerken bile mi?

- Evet, hiç.